

Saksframlegg

Eierskapsmelding 2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	48/24	14.05.2024
Kommunestyre	42/24	28.05.2024

Kommunedirektørens innstilling:

- Kommunestyret vedtar Eierskapsmeldingen 2024.
- Overhalla kommunestyre vedtar å avvikle kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS.
Kommunestyret ber kommunens representant i generalforsamlingen om å sørge for at selskapets styre gjennomfører nødvendig prosess med avvikling av selskapet. Kommunens andel av selskapets kapital som utbetales etter avviklingen settes av på et fond til næringsutvikling og disponeres videre etter nærmere retningslinjer/vedtak som avklares i senere sak.

Hjemmel for vedtaket er:

Kommuneloven § 26-1

PS 48/2024 Eierskapsmelding 2024

Behandling i Formannskap - 14.05.2024

Habilitetsvurdering:

Siv Åse Strømhylden (SP) ba utvalget om å ta en habilitetsvurdering ved behandling av saken, med følgende begrunnelse: "Jeg er regnskapsfører for Overhalla Realinvest AS som i innstillingen foreslås avviklet. Ber om å få vurdert om jeg er habil i saken".

Habilitetsvurdering:

Siv Åse Strømhylden (SP) ble ikke vurdert inhabil.

Avstemning:

Innstilling:

Kommunedirektørens innstilling:

- Kommunestyret vedtar Eierskapsmeldingen 2024.
- Overhalla kommunestyre vedtar å avvikle kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS.

Kommunestyret ber kommunens representant i generalforsamlingen om å sørge for at selskapets styre gjennomfører nødvendig prosess med avvikling av selskapet. Kommunens andel av selskapets kapital som utbetales etter avviklingen settes av på et fond til næringsutvikling og disponeres videre etter nærmere retningslinjer/vedtak som avklares i senere sak.

Hjemmel for vedtaket er:

Kommuneloven § 26-1

For forslaget stemte 7: Kai Terje Dretvik (AP), Tor-Arne Bjørgum (Frp), Geir Ekker (SP), Hege Kristin Kværnø Saugen (SP), Kåre Magnus Skjefte (SP), Siv Åse Strømhylden (SP), Øystein Haga Kaldahl (SV)
Dermed er innstillingen vedtatt.

Vedtak

Formannskapetets forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar Eierskapsmeldingen 2024.

2. Overhalla kommunestyre vedtar å avvikle kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS.

Kommunestyret ber kommunens representant i generalforsamlingen om å sørge for at selskapets styre gjennomfører nødvendig prosess med avvikling av selskapet. Kommunens andel av selskapets kapital som utbetales etter avviklingen settes av på et fond til næringsutvikling og disponeres videre etter nærmere retningslinjer/vedtak som avklares i senere sak.

PS 42/2024 Eierskapsmelding 2024

Behandling i Kommunestyre - 28.05.2024

Behandlet.

Habilitetsvurdering:

Siv Åse Strømhylden (SP) ba utvalget om å ta en habilitetsvurdering ved behandling av saken, med følgende begrunnelse: "Jeg er regnskapsfører for Overhalla Realinvest AS som i innstillingen foreslås avviklet. Ber om å få vurdert om jeg er habil i saken".

Habilitetsvurdering:

Siv Åse Strømhylden (SP) ble ikke vurdert inhabil.

Votering:

Det ble stemt over formannskapetets forslag som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Vedtak, enst.:

1. Kommunestyret vedtar Eierskapsmeldingen 2024.

2. Overhalla kommunestyre vedtar å avvikle kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS.

Kommunestyret ber kommunens representant i generalforsamlingen om å sørge for at selskapets styre gjennomfører nødvendig prosess med avvikling av selskapet. Kommunens andel av selskapets

kapital som utbetales etter avviklingen settes av på et fond til næringsutvikling og disponeres videre etter nærmere retningslinjer/vedtak som avklares i senere sak.

Dokumenter i saken

Type	Dato	Tittel	Adressat
S	06.05.2024	Eierskapsmelding 2024	
X	08.05.2024	Vedlegg 3 - Oversikt over selskapsformer	

Saksopplysninger

Kommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Dette er et lovhjemlet krav i kommunelovens kap 26. Videre sier loven at:

"Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a. kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring*
- b. en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i*
- c. kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b."*

En eierskapsmelding skal bidra til å gi en oversikt over kommunens samlede virksomhet. Den skal gi de folkevalgte en mulighet til å sette seg inn i de eierskap en kommune har og de muligheter som ligger i styring av det enkelte selskap. Gjennom en eierskapsmelding og eierstrategier kan kommunen også gi overordnede styringssignaler til selskapene, f.eks politiske målsettinger knyttet til miljø, likestilling, etikk osv.

Sist gang denne Eiermeldingen ble revidert var i 2020, i forrige valgperiode. Vi er nå inne i en ny valgperiode noe som betyr at en ny eierskapsmelding skal utarbeides.

Eierskapsmeldingen for kommunestyreperioden 2023-2027 bygger videre på meldingen fra 2020 og er lik den forrige med en todelt melding.

Del 1 - Eierpolitikken

De grunnleggende prinsippene som legges til grunn for eierstyringen. Dokumentet har et tidsperspektiv som går over flere år. Dokumentet foreslås revidert minst en gang i hver kommunestyreperiode slik at kommunestyrets representanter får kjennskap til dokumentet og dets innhold. Dokumentet skal likevel være et dynamisk dokument som bør og skal endres hyppigere ved behov

Kommunestyret skal holdes fortløpende orientert om sakspapirer og protokoller fra generalforsamlinger og representantskapsmøter i virksomheter som vi har eierskap i. Dette behandles i referatsaker som gir mulighet for å stille spørsmål og skaffe seg informasjon om virksomhetene, slik at kommunestyret kan drøfte kommunens eierinteresser og eventuelt vedta føringer/instrukser for kommunens eierrepresentant(er).

Del 2 - Eierberetningen

Gir en oversikt over kommunens virksomhet. Basert på endringstakt i kommunens virksomhet forslås det at denne delen av eierskapsmeldingen har økt revisjonshyppighet i forhold til eierskapspolitikken. Det forslås derfor at Del 2 – Eierberetning vedlikeholdes fortløpende og at den presenteres for kommunestyret en gang hvert år.

Oversikten over kommunens ulike eierskap gir kommunestyret en anledning og mulighet til å drøfte og evaluere i hvilken grad man er fornøyd med virksomhetenes utvikling og om det fortsatt er hensiktsmessig med kommunens eierskap.

Endringer i eierskapsmeldingen sammenlignet med siste vedtak

Det er gjort enkelte mindre justeringer/presiseringer men ikke vesentlige endringer i del 1 – eierpolitikken.

Del 2 - eierberetningen er oppdatert basert på de endringer som er gjennomført de siste årene. Sist gang del 2 ble presentert kommunestyret var sommeren 2022. Nedenfor kommenteres kort to av endringene som er tatt inn i oversikten, samtidig legger kommunedirektøren frem sin vurdering av kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS.

Visit Namdalen SA:

Kommunens andel i Visit Namdalen SA er under avvikling da det er varslet uttreden fra selskapet. En har i 2024 ingen stemmerett i selskapet. Det er besluttet at reiselivstjenester skal konkurranseutsettes via en anbudsprosess. Denne ble påbegynt vinteren 2024 og ny leverandør forventes å være på plass iløpet av sommeren 2024.

Namdal Rehabilitering IKS:

Overhalla kommune har varslet uttreden fra Namdal Rehabilitering IKS i KSAK 88/2023:

«Overhalla kommune varsler uttreden fra Namdal Rehabilitering IKS før kommende årsskifte og dermed med virkning fra 1.1.2025. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre prosessen opp mot selskapet. I løpet av 2024 gjennomføres det en vurdering av kommunens samlede rehabiliteringsressurser med sikte på å avklare et forsvarlig rehabiliteringstilbud innenfor kommunens økonomiske rammer videre fra 2025. Det tas forbehold om å trekke tilbake utmeldingen innen 30. september 2024 hvis den ovenfor nevnte vurderingen viser at det er et faglig og økonomisk grunnlag for å opprettholde tilknytningen til Namdal Rehabilitering IKS.»

Selskapet er med i oversikten for 2024, men vil fjernes når uttreden er gjennomført.

Vurderinger av kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS:

Overhalla Realinvest AS er en fortsettelse av det selskapet som tidligere het Overhalla Næringsbygg AS. Overhalla Næringsbygg AS eide flere eiendommer og aksjer i andre selskaper, både innen industri og innen eiendomsbransjen. Over årenes løp er eiendelene blitt solgt og likviditeten fra disse salgene er beholdt i selskapet.

I 2014 skiftet Overhalla Næringsbygg navn til Overhalla Realinvest AS og det ble vedtekstfestet at selskapet skulle ha følgende formål: *"Investere i bygg, eiendommer og aksjer primært i Midt-Norge, med det formål å skape positiv næringsutvikling i Overhalla."*

Selskapet har vært et kommunalt eid aksjeselskap der Overhalla Kommune har hatt 100% eierandel frem til 2016. I 2016 ble det gjennomført en kapitalutvidelse der det kom inn flere private eierinteresser i selskapet. Selskapets formål ble videreført med samme ordlyd.

Pr. 31.12.2022 var det følgende eiere i selskapet:

Noter
OVERHALLA REALINVEST AS

Note 5 Aksjonærer

Aksjekapitalen i OVERHALLA REALINVEST AS pr. 31.12 består av:

	Antall	Pålydende	Bokført
Ordinære aksjer	131	61 000,0	7 991 000
Sum	131		7 991 000

Eierstruktur

De største aksjonærene i % pr. 31.12 var:

	Ordinære	Eierandel	Stemmeandel
OVERHALLA KOMMUNE	100	76,3	76,9
GLB Holding AS	8	6,1	6,2
Gløkken Entreprenør AS	8	6,1	6,2
Overhalla Gruppen AS	8	6,1	6,2
Namdal Betong & Plast AS	4	3,1	3,1
J. Barlien Transport AS	2	1,5	1,5
Sum >1% eierandel	130	99,2	100,0
Sum øvrige	1	0,8	
Totalt antall aksjer	131	100,0	100,0

Kilde: Årsregnskap 2022 Overhalla Realinvest AS Note 5

Ved fremleggelsen av forrige eierskapsmelding i 2020 ble det vedtatt at kommunedirektøren skulle følge opp kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS og komme tilbake med en sak angående selskapet i løpet av 2021.

I eierberetningen del 2 (KSAK 22/2022) ble en det fremlagt en vurdering av selskapet og dets aktivitet:

"Overhalla Realinvest AS:

I kommunestyrets møte 24.11.2020 i sak om eierskapsmelding 2020 ba kommunestyret kommunedirektøren gjennomføre en utredning av kommunens videre eierskap i Overhalla Realinvest AS. Utredningen skulle legges frem for kommunestyret til behandling i løpet av første kvartal 2021.

Kommunedirektøren har i flere runder vært i dialog med selskapet for å høre nærmere om planer for selskapets videre utvikling. Hovedtema har vært liten aktivitet i selskapet de senere årene og mangel på investeringer i tråd med selskapets formål, og slik sett hva selskapet vil gjøre for å øke aktivitetsnivået.

Etter det kommunedirektøren oppfatter har selskapet nylig inngått avtale med Skogmo Industripark AS om å håndtere en del oppgaver, med målsetting om at det kan bidra til å finne aktuelle investeringsobjekter m.v. Kommunedirektøren er p.t. ikke kjent med hvordan dette går og om man ser effekter i tråd med selskapets formål. Kommunedirektøren ser det som naturlig at det bør gjøres en samlet evaluering etter en tid, for å vurdere om den kapitalen som ligger i selskapet blir utnyttet godt nok til å bidra til næringsutvikling i Overhalla."

Kilde: KSAK 22/2022

Kommunedirektøren har fulgt utviklingen i selskapet de siste årene opp mot kommunens uttalte målsettinger. I hovedsak har det ikke vært nye investeringer siden behandlingen av forrige eierskapsmelding del 2, selv om kapitalinnskuddet i Evolve Aqua AS har blitt økt noe. Hoveddelen av midlene er fortsatt ikke investert.

Da kapitalen i stor grad har vært plassert i bank, har selskapet historisk hatt en avkastning på selskapets midler som ikke vært tilstrekkelig til å dekke driftskostnadene i selskapet, noe som har resultert i årlige tap og reduksjon av selskapet egenkapital. En slik utvikling vil over tid spise opp selskapets kapital.

Vurdering

Generelt

Det er viktig at kommunestyret står for en mest mulig aktiv utøvelse av de eierskap man har i de ulike virksomhetene. Fortløpende informasjon om utviklingen i virksomhetene gjennom sakspapirer og møteprotokoller (referatsaker) gir kommunestyret et viktig innblikk. Kommunestyret kan da både drøfte og gi signaler/føringer for hva man ønsker med kommunens eierskap.

Kommunens eierrepresentant(er) vil typisk i stor grad være ordfører/varaordfører. Eierrepresentanten(e) kan også selv i møter orientere fortløpende om tema/saker i de mange virksomhetene vi har eierskap i og som det kan være hensiktsmessig å drøfte i formannskap/kommunestyret.

Overhalla Realinvest AS

Kommunedirektøren vurderer at aktiviteten i Overhalla Realinvest AS er lavere enn ønsket og det har vært slik over lengre tid. Deler av utfordringsbildet, slik kommunedirektøren har oppfattet det, er ikke at selskapet mangler kapital men mer å finne de gode prosjektene å støtte opp under hvor selskapet kan spille en hensiktsmessig rolle i tråd med intensjonene for selskapet. Det er også en oppfatning at de som ønsker å satse ofte finner investeringskapital andre steder, enten via offentlige støtteprogrammer, eller at grundervirksomheter springer ut fra eksisterende bedrifter som selv finansierer videre utvikling. Utvikling av næringseiendommer i Overhalla har heller ikke vært ansett som en attraktiv investering, da næringsinteressene i det vesentligste bygger slike bygg selv.

Kommunens næringsarbeid:

Med tanke på å fremme næringsutviklingen i Overhalla, har kommunestyret nedsatt et næringsutvalg med mandat til å utarbeide en næringsplan for kommunen. Denne planen vil inneholde konkrete forslag til tiltak som skal støtte opp under veksten og utviklingen av næringslivet i området både på kort og lang sikt. Planen som endelig vedtas i overhalla kommunestyre vil være styrende for kommunens arbeid de neste årene.

Som en del av denne planen og i forbindelse med den årlige Eiermeldingen, har kommunedirektøren vurdert om det kan være fornuftig å frigjøre kapitalen som er bundet opp i selskapet, for å kunne bruke den på andre områder som bedre støtter opp under kommunens overordnede målsetninger for næringsutvikling. Dette i lys av flere år med negativ avkastning og lav aktivitet i selskapet.

Etter samtaler med flere andre eiere og styreleder i selskapet, er det kommunedirektørens oppfatning at man er enige om at aktivitetsnivået i selskapet ikke har vært tilfredsstillende. I denne sammenheng har det vært drøftet å avvikle selskapet, noe som en oppfatter også har støtte fra flere av de øvrige eierne.

Rent praktisk løses dette ved at selskapets eiendeler selges og selskapets gjeld nedbetales. Gjenværende midler etter slik likvidering betales ut til aksjonærene i tråd med deres respektive eierandeler.

Kommunedirektøren foreslår derfor at Overhalla kommunestyre, som majoritetseier i selskapet, vedtar å iverksette nødvendig prosess for å avvikle selskapet og kommunens eierskap. Gjennomføringen av en slik prosess vil ligge hos selskapets styre, som har det overordnede ansvaret for selskapet. Det forutsettes at en slik prosess gjennomføres med omtanke for alle eiere og selskaper Overhalla Realinvest AS har eierandeler i.

Frigjort kapital (kommunens andel) fra Overhalla Realinvest AS foreslås avsatt til næringsformål, og disponeres etter nærmere retningslinjer/vedtak som behandles senere i annen sak når det er naturlig.

Miljømessig vurderinger

Overhalla kommune har eierskap i en rekke virksomheter som vist i vedlegg 2. Gjennom kommunens eierrepresentanter har man mulighet for å utøve påvirkning i selskapenes styrende organer slik at selskapenes virksomhet også ivaretar samfunnsansvar, herunder klima- og miljøhensyn. Dette i tråd med prinsipp nr. 2 i Overhalla kommunes prinsipper for eierstyring, jfr. vedlegg 1:

«I selskaper hvor kommunen har et eierskap, skal selskapet være bevisst sitt samfunnsansvar, herunder blant annet ta miljøhensyn, sosiale hensyn og utvise en høy etisk standard i alle sammenhenger. a) Kommunen som eier skal medvirke til at selskapene utarbeider og jevnlig reviderer systemer for miljøstyring og etiske retningslinjer for selskapsdriften og rapporterer i forhold til disse.»